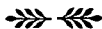

kozás „legyen benne” a tanulók életrendjében. Ez nevelés kérdése! Ennek érdekében az alsó tagozati osztályok vezetői, a felső tagozat szaktanárai, osztályfőnökei, az úttörővezetők, de a szülők is, minden tanuló esetében, tegyék meg a szükséges lépéseket. Ezzel az *életre nevelnek!*

*

Az új tantárggyal, a „Honvédelmi ismeretekkel” összefüggő nevelési tennivalók egy részét emeltük ki a komplexen jelentkező nevelési feladatok közül. Nyilvánvaló, hogy ezek egyike sem új feladat. Viszont a honvédelmi nevelés jó megoldása érdekében egy-egy feladat jobban kiemelkedik, hangsúlyosabb szerepet kap, illetve kell kapjon. Az általános iskolák eddig is igyekeztek megoldani az iskola alapvető feladatát, hogy az ifjúságot előkészítsék a szocialista társadalmi életre, amelynek szerves része *a szocialista magyar haza szolgálatára és védelmére való előkészítés is*. Az új tantárgy bevezetése, a fentiekben említett nevelési feladatok megoldása e tanévtől azt igényli, hogy az eddiginél nagyobb felkészültséggel és meggyőződéssel végezze minden pedagógus jövőt formáló munkáját. A pedagógusképző intézmények gyakorló iskolái mutatassanak példát az új tantárgy eredményes oktatásában és a honvédelmi nevelés feladatainak hatékony megoldásában.

SZELÉNDI GÁBOR

Tanítóképző Intézet, Kaposvár

Szocialista hazaszeretetre nevelés a 2. osztályos olvasástanításban

A szocialista hazaszeretetre való nevelés *gazdagabbá, sokszínűbbé válik* a 2. osztályos olvasástanításban. Egyrészt, mert megelőzi az első tanítási év, amelyben az *alapvető készségek* kialakítása mellett jelentős *ismeretekkel* gazdagodnak az elsőosztályosok, másrészt mert egyre jobban képesek megismerni a környezetüket, szülőföldjüket, *egyre bővülő körben tárul fel előttük a haza élete*.

A hazaszeretetre való nevelés folyamatából azt vizsgáljuk: *hol kínál lehetőséget a 2. osztályos olvasástanítás tantervi anyagának a feldolgozása tanulóink szocialista hazaszeretetre való nevelésében*. Milyen lehetőségeket biztosít a tantervi anyag a Nevelési tervben kidolgozott tevékenységi formák alkalmazására, s ezek segítségével a megfelelő szint elérése a tanulók szocialista hazaszeretetének kifejtésében.

1. *A szocialista hazaszeretet lényege épülő hazánk politikai, társadalmi és gazdasági rendjének szeretete*. A mi hazafiságunk elsősorban a jelenből és a szocialista fejlődés távlatából táplálkozik. Ezt a mai szocialista hazát kell szeretnie gyermekeinknek is, és ezt tettekkel kell bizonyítaniok.

Cselekvő, alkotó hazafiságra van szükségünk, ennek kialakításán kell fáradozunkunk!

Nevelési Tervünkben *Szocialista társadalmunk magasabbrendűségének és távlatainak megértése, elfogadása* című fejezet ajánlott tevékenységi formája, *hogy vegye számba a (tanuló) otthoni és iskolai környezetében azokat a jelenségeket, eseményeket,*

amelyek a gyermekek boldog életére utalnak, állapítsa meg, hogy hazánkban a dolgozók gyermekeiket minden szükségessel el tudják látni. (Nevelési Terv 60. old.)

A gyermekek mai életével foglalkozva gazdagon tudjuk bemutatni fentieket, azt, hogy milyen boldogan élhetnek a mi hazánkban, szocialista társadalmunkban gyermekeink. Az Elmúlt a nyár c. olvasmány feldolgozása során kitérhetünk arra, hogy mit jelent a mai gyermeknek: hogy kirándulhat, fürödhet a Balatonban, mennyire természetesnek veszi, és nem nagyon tudja értékelni mindezt eléggé, pedig régen nem így volt. Az új kabát című és az Ünnepi készülődés című olvasmányok gyermekei szintén a mai gyermekéletet példázzák, amelyben már nem gond egy új kabát, egy baba vagy irányítható autó megkapása, ahol már a gyermekek is tudnak szüleiknek ajándékot venni megtakarított pénzükből. Utóbbi megtárgyalása során, ha csak néhány szóval is kitérünk a néger baba szó magyarázatára, arra hogy bármilyen színű is a gyermekek bőre, szívesen barátkozzunk vele, máris lépést tettünk a más népek megbecsülésére való nevelésben.

Különösen eredményes a fejlődés megláttatásában a gyermekek múltbeli életének összehasonlítása a mai gyermekélettel. A Régi történet-ből a régi mezítlábás tanulók sorsa, József Attila versének részletéből, a Kedves Joci-ból a libasültet egyszer enni akaró, cukrot és új ruhát csak álmodó gyermek sanyarú élete, a Csoszogi, az öreg suszter című olvasmány kisfiú hőse az óriási foltos cipővel, meg a sokgyermekes, pénz nélküli élettel, a kapott ajándékkal a susztertól — mind szembeállítva a mai gyermekek életéről szóló fenti olvasmányokkal, a benne megmutatkozó életkörülményekkel nagyon hatásos az ellentétek észrevételezésében. Jól ki tudja domborítani azt a különbséget, ami a múltbeli gyermekélet és a mai boldog élet között van, s eljuttatja a tanulóinkat arra a megállapításra „soha egyetlen társadalom nem adott annyit az embernek, a gyermekeknek, mint a miénk.” (Nevelőmunka az ált. isk. 1—4. osztályaiban, 189. old.) Ezt szükséges hangsúlyoznunk, mert tanulóink is hajlamosak arra, hogy természetesen veszik mindazt a szépet, jót, ami körülveszi őket, s nem is értékeli eléggé. A múltbeli gyermekéletről szükséges, hogy a nevelő saját személyes tapasztalatairól is beszámoljon, emlékeiről, hiszen ezekről az időkről egyáltalán nincsenek élményeik, ismereteik a gyermekeknek, másrészt fontos, hogy vonja be munkájába a szülői házat is, kérje meg az idősebbeket: beszéljenek gyermekeinknek a múlttól, a régi gyermekéletről.

A mai munkás élet bemutatása történik az Egy traktor története, a Gépek az erdőben című olvasmányokban ugyanúgy, mint az Arat a gép címűben, amelyek megmutatják, hogyan segítik a munkásokat a gépek olyan munkák végzésében, mint az aratási, szántási és fakivágási, amelyeket mennyi erővel, mennyi verítékkal végeztek régen a dolgozó emberek. Az erdei, mezőgazdasági munkások életének megismertetése mellett süllyal szerepel az ipari munkások életének bemutatása a Jószerencsét!, a Mozdonyvezető, az Ikarus gyár című olvasmányokban, valamint a Hogyan élnek a gyárakban? címűben.

A fontos és veszélyes munkát végző bányász, a nem könnyű feladatot teljesítő mozdonyvezető munkájának megismerése, az autóbuszgyári dolgozók együttműködésének megvilágítása: a munkások megbecsülésére nevelésen, a különböző foglalkozások megismertetésén túl, arra az alapgondolatra kell eljuttassa tanulóinkat, hogy a munkás, a dolgozó ember teremt mindent, hogy e munka eredményeként szépülhet, változhat az élete ebben az országban felnőttek gyermeknek egyaránt.

Annak a bizonyítására, hogy nálunk új hazát épít a nép, az Épül az ország c. vers szolgál, mely költői képekben mutatja meg épülő hazánk új házainak szépségeit, hogy „tág világba lép, a boldog jövődbe népünk”. A jogos hazafiúi büszkeség érzése kell ébredjen gyermekeinkben, ha látják, hogy megint elkészült egy szép új ház, erre tanítunk Az új ház c. olvasmány tárgyalása során.

A mi társadalmunk humanizmusára, embert védő gondoskodására kell rámutatnunk a *Hogyan vigyáznak a gyárakban a munkások egészségére?* c., *A mentők* c. és a *Megjött édesapa* c. olvasmányok tárgyalása során. A mi gyárainkban a gépek segítik és a védőberendezések óvják a munkást, a mentők éjjel-nappal készenlétben állnak, és segítik az élet fenntartását, ugyanúgy mint az üzemi orvos ott a helyszínén. A munkásokról való gondoskodást, a *pihenéshez való jog* megvalósulását emeljük ki az édesapa jutalomüdülését tárgyaló olvasmányban, amely mutatja, hogy a mi társadalmunkban minden a dolgozó embert szolgálja: a haza szép tájai, üdülői is most már a munkások, parasztok egészségét védik, nem úgy mint a múltban, amikor soha nem jutottak el üdülni, pihenni más országrészekbe. Persze nemcsak a felnőttek életéről, egészségének megóvásáról szólhatunk a feldolgozások során, hanem a tanulókról is, a többi között *Az iskolaorvosi rendelőben* c., *A levél* c. olvasmányok tanítása során.

Annak megismertetése, hogy a mi szocialista rendszerünk megbecsüli, kitünteti a munkában kiemelkedő eredményeket elérő dolgozókat, történhet az *Egy traktor története* c. és a *Mit ír az újság* c. anyagok tárgyalása során, s különösen jó, ha ezek feldolgozásában támaszkodni tudunk a tanulók közvetlen tapasztalatára, ha ismernek kitüntetett dolgozókat a családban, a közelebbi környezetben, mert akkor az érzelmi hatások megsokszorozódnak tanulóinkban.

Épülő hazánkban a megváltozott életre egyre több helyen lehet olyan konkrét példát hozni, mint a milyenről a *Meglepetés* c. olvasmány szól, hiszen az emberek szorgosan dolgoznak a maguk munkahelyein, s fáradozásaiknak meg is van az eredménye — egyre több a szép új ház, benne új bútor, rádió, tv, a villanyfény és a művelődő család, mert tanul a felnőtt, joga van rá, meg lehetősége is, ugyanúgy mint a *Pista édesanyja* c. olvasmány hőségének. Úgy hisszük, ha mindezeket az olvasmányokat, a jelen szép életét szembeállítjuk a múltbeli felnőttek és gyermekek életéről szóló olvasmányokkal, élményekkel — a *Régi történet*, *A kis bice bóca*, *a Kedves Jocó!*, *Csoszogi az öreg suszter* c. olvasmányokkal, s az *Így volt régen és Így történik ma* című oldalak anyagát a bennük ábrázolt régi nyomorúságos felnőtt és gyermekorssal, akkor eléggé meg tudjuk mutatni szocialista társadalmunk magasabbrendűségét. Akkor ki tudjuk alakítani gyermekeinkben a megfelelő ismeretek mellett a kívánt érzelmeket is.

2. Az iskolába kerülő gyermekekben lassan alakul ki a haza fogalma. *Ismeretei és érzelmei elsősorban az otthonhoz, a családhoz kapcsolódnak*, ez jelenti számukra kezdetben a hazát. Ezért fogalmazza meg Nevelési tervünk követelményeiben, így: tudja (a tanuló) hogy ahol született az a szülőföldje, a hazája, tudja hogy lakóhelyéhez tartozik otthona, szeresse otthonát, amelyben együtt él szüleivel, játszik testvéreivel; ismerje szülei munkáját és szeresse becsülje őket. Ezeknek a megvalósítására gazdag anyag áll a rendelkezésünkre a Tantervben, az olvasókönyvben.

Nagy költőink művei segítenek az édesanya iránti forró szeretet kialakításában, így Móra Ferenc nagyon kedves, megható írása a *Hogyan tanultam meg írni?* című, József Attila *Altatója*, amelynek tárgyalása során elmélyíthetjük az édesanya iránti szeretetet azáltal, hogy „rámutatunk arra, hogy az édesanya munkája akkor sem szűnik meg, amikor elaltatja gyermekét.” (Kézikönyv az ált. isk. 2. osztályának tanítói számára, 93. old.)

A dolgozó nép iránti szeretet kialakulása elkezdődik a dolgozó édesanya munkájának megismerésével, az iránta kialakuló gyermeki szeretet kialakításával, ezeket szolgálják *Az édesanya*, *A jótékony manócskák* és a *Pista édesanyja* című olvasmányok. Ezekkel nevelhetünk az aktív hazaszeretetre csírájában, ugyanis nem elég szeretni édesanyját, majd a népet, hanem tettekkel kell megmutatni ezt a tiszteletet, szeretetet, segíteni neki munkájában, cselekvésekkel szerezni örömet neki, mint majdan felnőttkorban alkotó módon, tevékenységgel szolgálni szülőhazánkat. A család felnőtt tagjai sorá-

ban kiemelkedő szerepe van az édesapának, a kenyérkeresőnek, akinek alakjában a teremő munkást, az alkotót tiszteli a gyermek, mint arról a *Mit ír az újság?* című írásunk szól. A bővülő körbe tartozik a családban a nagymama, nagyapa, akiknek tiszteletére nevelnek a *Mindjárt vagy azonnal* és a *Nagyapó* című olvasmányok. S a családtól a nagyobb közösségig, a dolgozó népig eljutást segítik *Az úttörőfiúk* és a *Március 8-a* című olvasmányok, melyekben a családon kívüli emberek, öregek szeretetéről, nekik való segítsérről tanul a gyermek, arról hogy az édesanyák, szerető húgok mellett övezze tisztelet a munkás asszonyokat és lányokat, a dolgozó nép körülötte élő tagjait mind.

Ha mindezeket a feladatokat úgy fogjuk fel, hogy velük nemcsak a szocialista humanizmus kialakítását segítjük elő, hanem a hazafias nevelés jelentős lehetősége ez egyben, ha megértjük, hogy a haza szeretete nem különülhet el sohasem a rajta élő nép szeretetétől, akkor kellően átérezzük a népdalban felcsendülő honvágyat, amely az édesanya háza felé sóvárgó gyermek vallomása, a jobb életből is haza, szülőföldjére vágyó ember gyönyörűen megfogalmazott szeretete a szülőháza iránt. (*Honvágy*, 162. o.)

3. A dolgozó népet csak akkor tanulja meg igazán szeretni a gyermek, a jelen életét csak akkor tudja igazán értékelni a tanuló, ha *megismertetjük vele a nép múltját is*. A dolgozó nép megszerettetésére bemutatjuk előtte azt a hősiesség küzdelmet, amelyet vívott évszázadokon át az uraival, elnyomóival szemben. Ezért szerepelnek tantervi-tankönyvi anyagunkban a népmesék, amelynek hősei küzdenek az elnyomók, a gazdagok ellen, s okosságukkal, eszükkel járnak túl azok eszén, hatalmán. Népünk harcát a szabadságért, a független hazáért azokon az eseményeken keresztül világítjuk meg, amelyek a szabadságküzdelmekről szólnak. A 2. osztályos anyagban főképp a *Március tizenötödikén* című olvasmány, a *Nemzeti dal* első versszaka és *A szabadsághoz* című vers feldolgozása szolgálja népünk szabadságért folytatott harcainak megismertetését. A tanulók eddig kialakult ismereteit bővítjük a márciusi eseményekről, Petőfi Sándorról, s ahhoz próbáljuk eljuttatni őket: megértsék mi történt, miért történt és miért ünnepeljük őket. Azt kell elérnünk, hogy a márciusi ifjak tettei lelkesítsék őket, hogy kötelességeik pontos teljesítésére sarkallják őket. A *Nemzeti dal* és a *Csokonai versrészlet A szabadsághoz* tárgyalása során emeljük ki, hogy a hazájukat igazán szerető emberek a szabadságért, nemzetük függetlenségéért készek voltak mindenkor életüket is áldozni. Ahhoz hogy a múlt hősi harcai, a nagy hazafiak példái megfelelő hazafias érzelmeket alakítsanak ki tanulóinkban, szükséges hogy ne csak az eseményekkel ismertessük meg őket, a hősök életével, hanem mindezt magas hőfokon, megfelelő lelkesedéssel, érzelmekkel áthatottan kell végeznünk, hogy igazi meggyőződést érezenek szavaink mögött tanítványaink.

Az igaz hazafiságról tanítva, népünk múltjáról és a haza földjének szeretetéről szólva, legmegragadóbb megfogalmazását kapjuk Vörösmarty *Szózatában*, amelynek tartalmi gazdagsága és formai szépsége kellően kibontva jelentős élménnyel gazdagítja tanulóinkat, s méltó lezárása a szocialista hazaszeretetre nevelésnek a 2. osztályos olvasástanításban.

4. A szocialista hazaszeretetre nevelésben jelentős helyet foglal el a *hazai táj megismerésének és szeretetének* a kialakítása tanulóinkban. Kezdetről nagy hatást gyakorol ránk a haza földje, ennek szeretete megnyilvánul az otthon, a jól ismert utcák, a sok élményt nyújtó játszóterek, parkok és kirándulóhelyek szeretete formájában. Ezt az érzelmi viszonyt kell egyre erősítenie a nevelésnek és elszakíthatatlanná tenni. Ennek a feladatnak a megoldását segítik a következő olvasmányok: *Új erdő*, amelyben hangsúlyoznunk kell, hogy a szép táj, az erdő megbecsülése, szeretete mindnyájunknak feladata, de nem elég szavakban szeretni, hanem tenni is kell érte valamit, óvni, ápolni,

és ha kell, újat ültetni a régi helyére. A *Képek az erdőből* c. oldal feldolgozásánál ugyanúgy, mint a *Kié a liget* c. olvasmányánál azt a gondolatot kell hangsúlyoznunk, hogy a miénk az erdő, a liget, hogy nekünk kell megvédenünk mindentől, mert a mi szép hazánk lesz vele szegényebb, ha pusztul. A közös haza kincseinek közös óvására, megvédésére kell nevelnünk ezeknek a feldolgozásával. A felnőtteknél néha még fellelhető szemlélet ellen kell gyermekeinkben harcolnunk, nehogy önző, individualisták legyenek, csak a saját egyéni érdekeiket nézzék, csak „az enyém”-re vigyázzanak, de a „miénket” ne becsüljék. A *Csillebérc* című olvasmány gyönyörű fővárosunk és a körülvevő hegyvidék megismertetésével gazdagítja tanulóink ismereteit, és alakítja ki hazánk szép tájai iránt megnyilvánuló szeretetet, mely a hazafiúi büszkeség jogos része.

5. Már az alsó tagozatban is megmutatjuk, hogy a hazai föld és népének élete, története sok szállal kapcsolódik a népek nagy családjához, az emberiséghez. Már itt megismertetjük, hogy a körülöttünk élő, szocializmust építő népekhez baráti, testvéri kapcsolatok fűznek bennünket. Hálát ébresztünk a Szovjetunió iránt a felszabadulásunkért hozott áldozataiért, országépítő munkánkban megnyilvánuló sokoldalú segítségéért. Beszélünk arról a tanulóknak, hogy sok országban ma még küzd a nép az elnyomói ellen és a külső támadók ellen hazája szabadságáért, függetlenségéért. *Ezek a proletár internacionalizmusra való nevelés feladatai az alsó tagozatban.* (OPI Útmutató, Köznevelés 1966. 21. sz.)

Egyre bővülő anyag segíti a munkás nemzetköziségre nevelés feladatait, benne elsősorban a szabadságunkat megteremtő Szovjetunió megismertetését az olvasásitanítási anyagunkban. A *felszabadulás ünnepe* című olvasmány továbbmélyíti az 1. osztályban tanultakat, ahol döntően a hogyan ünnepelünk ápr. 4-én kérdésre tudtunk választ adni, itt már a miért ünnepelünk kérdésre kezdünk választ adni. Szükséges hogy megértessük, azt a szabadságot, amelyért Petőfi és a márciusi ifjak küzdöttek, a felszabadító szovjet katonák hozták el nekünk, nagyon sok áldozatot hozva népünk szabad, boldog életéért. A konkrét adatok, tapasztalatok megismertetése jóval nagyobb érzelmi hatást biztosít, meggyőzőbb erejűvé teszi a felszabadulási ünnep jelentőségének felismertetését. (Részletesen feldolgozza a Módszertani Közlemények Könyvtára 1. kötete, 9–13. old. 1967.)

Az *Április 4.* c. vers tárgyalása során a megújuló tavasz érzetén kifakadó boldogság, öröm hasonlítása a szabadságünnepeünkre népünkől áradó örömhöz, jókedvhez, ad érzelmi hatásokat a felszabadítókkal szemben kialakítandó hála érzéséhez. A vers szépsége megérteti és megérezteteti kis tanulóinkkal, miért e nap a legdrágább szívünknek, miért ez a legszebb ünnep, hol száll a dal, lüktet a tánc, fut a szél és nevetnek, boldogok a lányok. Örömmel ünnepel a nép. S Csepeli Szabó Bélával fordul a szeretett hazához a nép: hazám téged köszönt ma minden hű fiad, élj fényben és örömben április szabad, kék ege alatt.

A felszabadító szovjet hadseregről fest megragadó képet *A színes ceruza* c. olvasmány epizódja, melyben a bajba jutott kislány segítőt vörös katona alakja vésődik be jól tanulóink szívébe. Ugyanúgy, mint az *Iván, a szovjet katona* c. olvasmány névtelen katonahőse, aki sokadmagához hasonlóan, a nagypapa féltve őrzött kisunokájára vigyáz úgy mint sajátjára, s joggal érdemli ki a magyar nép baráti háláját, megbecsülését. Ezekben a történetekben a szovjet katonák népet szerető-segítő arculata rajzolódik ki, az hogy ők nem ellenségként, hanem felszabadítóként jöttek hazánk földjére, és ahol tudtak, segítettek a szegény nép fiain-lányain.

A szovjet nép iránti szeretet és megbecsülés kialakításában nemcsak a háború eseményei alapján tehetünk jelentős lépéseket, hanem a békés építőmunkájuk eredményeinek megismertetésével, a technikai haladás terén elért, világraszóló teljesítményeik bemutatásával, mint erre *A példakép* c. olvasmány is lehetőséget ad. Kisgyermekünk min-

dig csodálták, tisztelték a bátor embereket, a hősokeket, hát mégha azok a világűrbe kimerészkedő bátor emberek között az első helyen állnak, mint Gagarin és társai.

A munkás nemzetköziségre való nevelésben különösen a május elsejével kapcsolatos anyagok feldolgozása jelentős a 2. osztályban.

Heine: *Megjött a május* c. és Majakovszkij: *Májusi dalocska* c. versének feldolgozása során világítsák meg a tanulókat előtt, hogy csak azokban az országokban ünnepelhetnek szabadon a munkások, hol független az ország, szabad a nép, ott mehet dalolva a boldog májusi utcán a fiatalok és felnőttek csapata, szállhat a dal magasba, de még sok országban a dolgozók csak titokban ünnepelhetnek, bonthatják ki a munkások piros zászlaját. Jó, ha elmondjuk, hogy a mi hazánkban sem volt mindig veszélytelen a május elseji felvonuláson való részvétel, mondjuk el személyes élményünket az első szabad május elsejéről. Ilyen feldolgozás után elérhetjük, hogy tanulóink örülni tudnak annak, hogy békében élhetnek, ünnepelhetnek május 1-én.

A mai szabad május elsejéről szól a *Május elsején* c. olvasmányunk, amelyben azt kell kiemelni, hogy hogyan ünnepel a nép, és mit jelent ez a mi számunkra, meg a világ többi dolgozója számára. Meg kell értetnünk, hogy a világ dolgozóinak erejét és összefogását tanúsítják a május elseji felvonulások, ünneplések, s büszke lehet az a gyermek, aki részt vehet a felnőttek e nagy nemzetközi ünnepén.

A májussal foglalkozó olvasmányokon kívül külön is kell a népek közötti barátsággal, a többi országban élő emberek megbecsülésével foglalkoznunk. Ezt elsősorban *A barátság kismackója*, a *Ha bőrünk barna*, *Az én kezem* és a *Csillebérc* című olvasmányokkal mélyíthetjük el.

A szovjet tanulmányútról hazatérő édesapa ajándékot hoz kislányának, s ez elindítja a barátkozást a szovjet és a magyar kislány között, éppúgy követendőnek állítható gyermekeink elé, mint a csillebérci nagytáborban megbarátkozó úttörők sok-sok esete, amelyet nem egy iskolában konkrét esettel tudunk bizonyítani; melyek a találkozásokon, levelezéseken keresztül megismertetik egymással a különböző ajkú gyermekeket, s kialakítják bennük az egymás iránti testvéri, baráti szeretetet.

És hogy erre nemcsak a szovjet és magyar gyermekek között van szükség, hanem minden gyermek között, erre tanít a barna, sárga és fehér bőrű gyermekekről szóló vers, mely hangsúlyozza: a közös sorsot, a közös érdeket, hogy ereinkben egyként piros a vér, hogy ne legyen háború. Kiemelhetjük, hogy a gyermek mindenütt egyformán szereti a virágot, a madarakat, a szülőket, egyformán érző szívé a gyermek, ha sárga a keze, ha fekete, ha fehér.

Külön fontos feladatunk a béke szeretetére való nevelés, amelynek során utaljunk arra, hogy a világ dolgozóinak (felnőttek, gyermeknek egyaránt) közös vágya a béke. Értessük meg, hogy mit jelent számunkra, hogy békében élhetünk, amely nélkül nem lehet gyermeknevetés, vidámság hazánkban sem, nem épülhetnek szép új házak. Béke nélkül nincs nyaralás, boldog gyermekélet, nincs, nem lehet értelmes szép emberi élet. Ezért a békéért a szülők, a felnőttek munkával harcolnak, mi gyerekek tanulással, felkészüléssel, kötelességteljesítéssel. Vannak, akik fegyverrel a kézben védik a békét, hazánkat, a katonáink, akiket megillet minden elismerés, tisztelet.

6. A hazaszeretetre való nevelésben az ismeretek megfelelő mélységű feldolgozása mellett elengedhetetlenül szükség van a pedagógus kisugárzó erejű meggyőződésére, Adyval példázva: igaz hittel hirdesse a mi igazunkat, a társadalmunk magasabbrendűségét, szívvel-lélekkel hirdesse, hogy még szebb lesz a mi hazánk, a mi életünk, optimista életszemlélet legyen a sajátja a tanítónak, lássa meg a fejlődést a meglévő nehézségek ellenére is. Szeresse igaz hazafiként saját népét, hazáját, mert enélkül nem tudja szeretni, becsülni más népek kultúráját, jelenét, nem tud azonosulni a szabadságukért

oly hőiesen harcoló népekkel, pedig mindez alapvető feltétel az igaz hazafiságra nevelésben.

Szeretnénk azt is hangsúlyozni, hogy a fentiekkel csak azokra a lehetőségekre mutattunk rá, amelyek kezünkben vannak a hazaszeretetre nevelésben az adott tantervi, tankönyvi anyagban, de mindezek feldolgozása szelektálva történjék, egyéb nevelési feladatainkkal összhangban.

Végül csak utalunk arra az elengedhetetlenül szükséges koncentrációra, amely a többi tantárggyal, az iskolai órán kívüli tevékenységgel és a családi neveléssel megvalósulva teheti eredményessé a szocialista hazaszeretet kialakítását tanítványainkban.

